

RELACJA Z KONFERENCJI NAUKOWEJ POŚWIĘCONEJ

„Przysposobieniu w sprawach z elementem obcym z perspektywy sędziego i kierownika USC”.

W dniu 9 marca 2018 roku od godziny 9.45 do godziny 15.00 w niebieskiej sali wykładowej Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego po raz piąty odbyła się doroczna konferencja naukowa zorganizowana przez prof. Ułdra hab. Michała Wojewodę wraz ze Studenckim Kołem Naukowym Prawa Cywilnego i Handlowego. Współorganizatorem wydarzenia był Oddział Łódzki Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego RP, a patronat medialny sprawowało czasopismo „Metryka”.

Tematem tegorocznej konferencji było przysposobienie w sprawach z elementem międzynarodowym. Obecność ponad stu pięćdziesięciu słuchaczy, wśród których znaleźli się przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, urzędów wojewódzkich, kilku uczelni wyższych a nade wszystko kierowników USC i sędziów, mogła być z pewnością powodem do dumy dla organizatorów konferencji. Wydarzenie rozpoczęła niezwykle miła uroczystość wręczenia Medalu Fundacji - Instytutu Naukowego im. Prof. Józefa Litwina oraz czasopisma Metryka – Władysławowi Penarowi, który od lat działa na rzecz środowiska urzędników stanu cywilnego. Wyróżniony otrzymał zasłużone, gromkie brawa.

Program konferencji skupiał się na szeroko pojętej instytucji adopcji, zwanej też przysposobieniem. Przedstawiona tematyka dotyczyła jednak nie tylko adopcji w polskim prawie krajowym, ale prezentowała przysposobienie w ujęciu międzynarodowym i porównawczym. Taki właśnie charakter miało pierwsze wystąpienie dra hab. Witolda Kurowskiego z Uniwersytetu Śląskiego pod tytułem: „Adopcja - uwagi historyczne i prawno-porównawcze”. Okazało się, że w państwach islamskich w ogóle nie ma typowej relacji adopcyjnej, lecz występuje specyficzna instytucja kafalla, której natura znacznie bliższa jest opiece, niż przysposobieniu.

Kolejny referat dotyczył kwestii adopcji w kontekście uregulowań ponadnarodowych. Dr Anna Wysocka-Bar z Uniwersytetu Jagiellońskiego wygłosiła referat „Konwencje międzynarodowe dotyczące

przysposobienia dzieci”, który przybliżył treść najważniejszych umów międzynarodowych z rozważanego zakresu. Zawarte w nich reguły, choć niekiedy o charakterze bardzo ogólnym, z aksjologicznego punktu widzenia mają fundamentalne znaczenie dla współczesnych legislatorów, stanowiąc swoisty drogowskaz. W ramach prezentacji, przytoczone zostały również zaskakujące statystyki, które uświadomiły

wszystkim, iż w Polsce adopcje zagraniczne są najczęściej orzekane na wniosek rodzin Włoskich. Polska jest przy tym generalnie w czołówce państw, z których dzieci wyjeżdżają w następstwie adopcji.

Kolejne zagadnienie - "Prawo właściwe dla nawiązania i rozwiązania stosunku przysposobienia" zostało zaprezentowane w prelekcji magistra Filipa Nowaka z Uniwersytetu Łódzkiego. Przedstawiony referat wskazywał na rolę prawa prywatnego międzynarodowego w procesie prawidłowego załatwiania spraw z zakresu adopcji z elementem obcym. To dzięki regułom tej specyficznej dziedziny prawa sędzia rozstrzygający sprawę z elementem obcym wie, jakie prawo krajowe ma zastosować.

Występująca jako ostatnia przed przerwą dr Ewa Michniewicz-Broda (sędzia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi) zainteresowała słuchaczy pouczającym mini-wykładem pod tytułem: „Przysposobienie zagraniczne w ujęciu polskiego kodeksu rodzinnego i opiekuńczego”. Autorka przedstawiła specjalne przesłanki tzw. przysposobienia zagranicznego oraz procedurę jego przeprowadzenia. Z jej doświadczeń wynikało, że sprawy z tego zakresu załatwia się przeciętnie w około 114 dni, co w znacznej mierze wynika z przepisów prawa wyznaczających kolejne etapy postępowania.

Po przerwie na kawę bardzo ciekawy referat przedstawił sam organizator wydarzenia, prof. nadzw. UŁ dr hab. Michał Wojewoda. W ramach wystąpienia "Nawiązanie lub rozwiązanie przysposobienia (z elementem obcym), a wpisy w polskim rejestrze stanu cywilnego" podkreślił on wagę czynności rejestracyjnych, bez których zmiana stanu cywilnego wywołana orzeczeniem adopcyjnym nie może być w praktyce wykazana. Prelegent zwrócił przy tym uwagę na pewne luki w obowiązujących przepisach oraz na niedoskonałości programu komputerowego, którym muszą posługiwać się kierownicy USC. Podniósł on również problematykę zasady tajemnicy przysposobienia w polskim

prawie cywilnym, która to zasada jest realizowana także w kontekście wpisów w rejestrze stanu cywilnego.

Przedostatnim wystąpieniem był referat dra Marcina Kostwińskiego (Uniwersytet Łódzki) "Uznanie zagranicznych orzeczeń dotyczących przysposobienia", w którym wyjaśniono m.in. pojęcie postępowania delibacyjnego i przedstawiono zasady uznawania zagranicznych orzeczeń adopcyjnych przez urzędników stanu cywilnego.

Jako ostatni wystąpił dr Maciej Zachariasiewicz z Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie z uwagami na temat: „Transkrypcja aktu urodzenia dziecka przysposobionego za granicą”. Rozpoczął on od rozważań odnoszących się do samej istoty transkrypcji, co do której toczą bój dwie teorie - reprodukcyjna i rejestracyjna. Następnie zaś przedstawił liberalne ujęcie transkrypcji dopuszczając wpisanie do polskiego rejestru nawet aktu urodzenia dziecka przysposobionego przez parę jednopłciową. Jego argumentacja wzbudziła niezwykle żywą dyskusję w finalnej fazie konferencji, kiedy przekonaliśmy się, że w kwestiach życiowych i obyczajowych nie sposób ograniczyć się jedynie do racji prawnych. Klauzula porządku publicznego i zasada heteroseksualnego małżeństwa ścierały się z dobrem dziecka i prawem do życia rodzinnego nie tylko w świecie idei, ale także realnej konferencyjnej rzeczywistości.

W kontekście ciekawej dyskusji, jaka miała miejsce także w tym roku, słuchacze z zainteresowaniem przyjęli zapowiedź kolejnej konferencji w 2019 r., której temat pozostaje jednak na razie tajemnicą.

Adam Kędrzyński

Podinspektor

USC w Łodzi